

“Tandartsassistent zonder opleiding niet meer van deze tijd”

Taakdelegatie vraagt om hardere opleidingseisen

TEKST: ANNE DOELEMEN

Hoe moeten tandartsassistenten opgeleid zijn? Eisen ontbreken, en dat terwijl assistenten steeds meer taken gedelegeerd krijgen. Er moet iets gebeuren, vinden ook KNMT en ANT, maar over de uitvoering verschillen de beroepsverenigingen van mening. Dat de assistent tegenwoordig niet meer kan werken zonder gedegen opleiding staat voor Edin-directeur Anne-Peter van Riet in ieder geval vast. Met Edin MBO Academy biedt hij vanaf september een nieuwe mbo-opleiding aan.

Anne-Peter van Riet, directeur van Edin Dental Academy.

Voor tandartsassistenten bestaan nog geen eenduidige opleidingseisen. Momenteel is ruwweg de helft van de ongeveer 18.000 tandartsassistenten mbo-opgeleid. De overheid kiest er vooralsnog niet voor om een mbo-diploma voor tandartsassistenten te verplichten. Bijgevolg kan iedereen - ook zonder diploma - aan de slag als tandartsassistent. Geen gewenste situatie, vinden tandartsen. Maar de beroepsverenigingen zijn het niet eens over de opleidingseisen. Vorig jaar liet de KNMT weten het “zeer gewenst te achten” dat tandartsassistenten mbo-opgeleid zijn. Onlangs kwam de ANT met een ander plan: geen mbo-opleiding voor elke assistent, maar de opleidingseisen per functie bekijken. De preventie-assistent moet in dat geval bijvoorbeeld hoger opgeleid zijn dan de stoelassistent. De ANT wil ook een nieuw soort assistent in het leven roepen: de ‘paro-assistent’.

Gedegen opleiding

Wat zouden goede opleidingseisen zijn? Anne-Peter van Riet, directeur van Edin Dental Academy, ziet in beide standpunten wel iets. Hij pleit in ieder geval voor een gedegen opleiding, in het belang van zowel assistent als tandarts als patiënt. Edin MBO Academy werd onlangs als eerste gespecialiseerde en niet-bekostigde onderwijsinstelling in de tandheelkundige branche gemachtigd om met ingang van

september van dit jaar de mbo-niveau 4-opleiding Tandartsassistent aan te bieden. Naast de ROC's en zelfstudieopleidingen van LOI en Scheidegger kunnen assistenten nu ook bij Edin een wettelijk erkend mbo-diploma behalen.

Met deze opleiding vult Edin een gat in de markt, zegt Van Riet. “Andere opleidingen voor volwassenen zijn er vooral op gericht zo snel mogelijk een diploma te behalen. Wij willen vooral een zo goed mogelijke opleiding aanbieden, met als beloning een diploma.” Dat past in de missie van Edin, zegt Van Riet. Die is erop gericht om tandartsen te helpen patiënten beter te maken. Een gedegen opgeleide tandartsassistent hoort daarbij. “Niet alleen de assistent moet iets hebben aan de opleiding, maar de tandarts ook.”

Meer taakdelegatie

De KNMT acht het zeer wenselijk dat alle tandartsassistenten een mbo-diploma bezitten. De vereniging vindt dat het opleidingsniveau van tandartsassistenten eenduidig, transparant en inzichtelijk voor de patiënt moet zijn. Tandartsassistenten die nieuw de arbeidsmarkt betreden, zouden vanaf 1 september 2018 in het bezit moeten zijn van een mbo-diploma Tandartsassistent of in opleiding daarvoor moeten zijn, vindt de KNMT. Van Riet is het daar volledig mee eens. “Met een mbo-diploma heb je een basis in

kennis, vaardigheden en houding. Dat is vooral belangrijk met het oog op taakdelegatie. Tandartsassistenten krijgen met een verlengde-armconstructie steeds meer taken gedelegeerd en werken steeds zelfstandiger. Dan moet de basisopleiding wel goed zijn.”

Bovendien merkt Van Riet dat de meerderheid van alle startende tandartsassistenten wil doorleren voor bijvoorbeeld preventie-assistent of mondhygiënist. Voor

“Bij intern opleiden ontbreekt de context en toetsing”

beide vervolgoopleidingen is een goede basiskennis van essentieel belang. Dat is nu niet altijd het geval, zegt de Edin-directeur. Hij bemerkt dat het kwaliteitsniveau van tandartsassistenten die bij Edin de opleiding voor preventie-assistent willen beginnen erg verschilt. “Van goed tot behoorlijk matig, om het maar zo te zeggen.” Van Riet en zijn collega's onderzochten waar die kwaliteitsverschillen door ontstaan en kwamen er onder meer achter dat mbo-gediplomeerde assistenten beter presteren dan assistenten zonder dit diploma.

Ook binnen de groep mbo-gediplomeerden is sprake van

niveaoverschillen. “Het is erg afhankelijk van de begeleiding bij de stage. Het vak is ontzettend veelomvattend geworden. De onderwijsvorm - met theorie op school en praktijk tijdens de stage - sluit daar niet voldoende meer op aan.” Een mbo-diploma van de huidige opleidingen geeft kortom momenteel geen garantie op een goed niveau, meent Van Riet, maar het is altijd veel beter dan de assistent in de eigen praktijk te laten opleiden of bijvoorbeeld alleen met e-learning. “Intern opleiden is eigenlijk niet meer dan inwerken. De context en toetsing ontbreken vrijwel altijd.” En juist bij toenemende taakdelegatie is gedegen achtergrondkennis van essentieel belang.

Paro-assistent

De ANT neemt in deze kwestie een ander standpunt in dan de KNMT. De ANT is niet tegen de mbo4-opleiding tot tandartsassistent, maar wel tegen de eis van deze opleiding voor al het assistentpersoneel. Voor een aantal assistenten is een mbo-opleiding gezien hun takenpakket groten-deels overbodig, terwijl voor anderen dezelfde opleidingseis juist onvoldoende is, aldus de ANT. De beroepsvereniging stelt dan ook het zogenaamde ABC-model voor. Het A-diploma staat hierbij voor de omloop- tot stoelassistent, het B-diploma voor de preventieassistent-plus en het C-diploma zou bij een nieuwe opleiding tot ‘paro-assistent’ horen, vergelijkbaar met de ‘klassieke mondhygiënist’, die een tweejarige hbo-opleiding heeft gevolgd.

Het mooie van dit model is de onderverdeling in assistenten met verschillende taken en verantwoordelijkheden, zegt Van Riet. Hij vindt alleen wel dat de ANT de bij de verschillende taken behorende opleidingseisen duidelijk moet maken. Overigens heeft de rol van de tandarts in de begeleiding van assistenten ook meer duidelijkheid. Tandartsen weten vaak niet precies hoe ze de kwaliteit van een assistent kunnen controleren en waarborgen als deze taken krijgt overgedragen. Welke eisen worden bij bepaalde handelingen gesteld aan een assistent? Wanneer is deze bevoegd en bekwaam? En hoe vult de tandarts zijn taak als verantwoordelijke opdrachtgever in? Wanneer moet de tandarts het werk van de tandartsassistent controleren? Om dat soort vragen te beantwoorden, ontwikkelt Edin momenteel een praktische gids over taakdelegatie, waarin het opleidingsinstituut heel precies aangeeft hoe tandartsen om kunnen gaan met de verlengde-armconstructie.

Tandartsassistenten zijn zelf niet of nauwelijks georganiseerd. Een eigen stem over opleidingseisen ontbreekt dus, maar het is evident dat werknemers en dus ook tandartsassistenten graag over een diploma beschikken met een civiel effect. Daarnaast moet de beroepsgroep zijn verantwoordelijkheid nemen, vindt Van Riet. “Voor doktersassistenten en apothekersassistenten is een mbo-diploma gewoon verplicht. Kortom, een tandartsassistent zonder opleiding lijkt niet meer van deze tijd.” ■

Kronen/bruggen • Facings • Implantaten • Gebitsprothesen • Klikgebitten

Tour de Spring!

Synergie tussen tandheelkundige professie en wielersport

Datum: Zaterdag 11 juni 2016 - Startlocatie Giro d'Italia:

Omnisport Apeldoorn - Route: Posbank Arnhem

Fiets mee op deze onvergetelijke dag en help stichting Medora de tandheelkundige zorg in Nepal te verbeteren.

Nieuwsgierig geworden? Kijk voor informatie op www.springdental.nl en/of www.medora.nl óf neem contact met ons op via 085-4013858.

spring
DE TANDENEXPERT